

DAY — 01

SEAT NUMBER

--	--	--	--	--	--

2013 II 21

1100

J - 101

(M)

MARATHI (02)

Time : 3 Hrs.

(6 Pages)

Max. Marks : 80

प्र. १. खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर सुमारे २५० ते ३०० शब्दांत निबंध लिहा :

[१०]

- (१) वृक्षसंवर्धन - काळाची गरज
- (२) आई संपावर गेली तर .....
- (३) भ्रमणध्वनीचे (मोबाईल) युग
- (४) स्वातंत्र्यसैनिकांचे मनोगत
- (५) मी पाहिलेला अपघात

प्र. २. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे १२० शब्दांत लिहा :

[८]

- (१) अहिल्याबाई होळकर आणि महादजी शिंदे यांच्या भेटीचे व त्यांच्यातील संवादाचे वर्णन करा.
- (२) 'कल्पद्रुमाची डहाळी' या पाठातील वाटाड्याने आपली कोणती व्यथा मांडली?
- (३) छत्रपती शाहू महाराजांनी भटक्या-विमुक्त समाजासाठी केलेल्या कार्याचे स्वरूप व महत्त्व विशद करा.

प्र. ३. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे ८० शब्दांत लिहा : [८]

- (१) दुर्गा भागवत यांच्या मते फुलांचे सामर्थ्य कशात आहे?
- (२) तानूने त्याच्यावर ओढवलेल्या जीवघेण्या प्रसंगातून आपली सुटका कशी करून घेतली?
- (३) लेखक डॉ. नरेंद्र जाधव यांनी आईला 'अदृश्य एंजिन' असे का म्हटले आहे?
- (४) रजिया पटेल यांच्या कुटुंबात कशामुळे वादळ उठले?

प्र. ४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे १२० शब्दांत लिहा : [८]

- (१) कर्मकांडाचे आणि भक्तीचे बाह्य प्रदर्शन करणाऱ्यांचे ढोंग शाहीर राम जोशी यांनी कसे उघडे पाडले आहे?
- (२) 'आहे बुद्धीशी इमान' या कवितेतून कवी मर्ढेकर यांचा विज्ञानविषयक दृष्टिकोन कसा स्पष्ट होतो?
- (३) 'पोरी' या कवितेतून स्त्रीमनातील संघर्ष कसा व्यक्त केला आहे?

प्र. ५. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे ८० शब्दांत लिहा : [४]

- (१) संत सावता माळी यांच्या भक्तीचे वेगळेपण कशात आहे?
- (२) स्वातंत्र्यवीर वि. दा. सावरकर यांच्या डोळ्यांपुढे मातृभूमीचे कोणते रूप साकार होते?
- (३) दिलीप चित्रे यांना उलटे फिरल्यावर कोणता अनुभव आला?

प्र. ६. (क) खालीलपैकी कोणत्याही एका गद्य वाक्यातील आशयसौंदर्य स्पष्ट करा : (४) [१२]

- (१) "तरुण माणसाने नेहमी आव्हाने शोधीत राहिले पाहिजे."
- (२) "तो 'ट्रोजन हॉर्स' आहे याबद्दल माझी खात्री होईल."
- (३) "निदान त्यांच्यावर तरी अशी कामगिरी घेण्याची वेळ येऊ देऊ नका."

(ख) खालीलपैकी कोणत्याही एका काव्यपंक्तीतील आशयसौंदर्य स्पष्ट करा : (४)

- (१) जन्हि रुचिये झाडीं । भरति मधाचिया कावडी ।
तन्हि हिंडावेयाचि आडपाडी । कां पडों दयावी ॥

(२) आधिचा प्रसाद घेत, पुढची ऐकीत साद
नादातच शीळ वाजवीत चाललो

(३) हातातली खोटी बंदूक
कधीही खरी होण्याची भीती
मेंदूत आरपार घुसत गेली.

(ग) (i) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 'एका' वाक्यात
लिहा :

(२)

- (१) परमेश्वर पुनःपुन्हा काय निरूपण करून सांगत आहे?
- (२) बोलवण घोणसरीचा डोंगर बांधावयास जमाव कोणी पाठविला?
- (३) सासवणे गावी कोणाचे वास्तव्य होते?
- (४) 'सुशेगाद' म्हणजे काय?

(ii) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 'एका' वाक्यात
लिहा :

(२)

- (१) योग्याचे मन कसे असावे?
- (२) वैष्णवांनी खेळ कोठे मांडला होता?
- (३) अलख निरंजन कशात प्रवीण आहे?
- (४) 'आठवणी' ही कविता कोणी लिहिली आहे?

७. (क) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे १०० शब्दांत लिहा : (६) [१०]

- (१) 'मनाची बावरलेली अवस्था कळायला प्रौढ कुमारिकाच व्हायला पाहिजे', असे विभावरी शिरूरकर का म्हणतात?
- (२) नर्मदेच्या कुटुंबाची वाताहत का व कशी होत गेली?
- (३) 'स्पर्श' कथेच्या नायिकेचे चित्रण लेखिका नीलम माणगावे यांनी कसे केले आहे?

(ख) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सुमारे ६० शब्दांत लिहा : (४)

(१) लेखिका कोणाला 'सोन्याचा टुकडा' म्हणतात? का?

(२) 'ऊन' हे शीर्षक कथेला का दिले आहे?

(३) चंद्रकलेला कोणी साथ दिली? का?

प्र. ८. (क) खालीलपैकी कोणत्याही एका अलंकाराचे लक्षण सांगून उदाहरण लिहा : (२) [१०]

(१) श्लेष

(२) अतिशयोक्ती

(ख) कंसांतील सूचनेनुसार खालीलपैकी कोणत्याही दोन वाक्यांचे रूपांतर करा : (२)

(१) आमच्या सगळ्या बकऱ्या पकडल्या गेल्या आणि भायखळ्याच्या कोंडवाड्यात डांबण्यात आल्या.

(केवल वाक्य करा.)

(२) ती खंगत गेली. एक दिवस ती देवाघरी निघून गेली.

(संयुक्त वाक्य करा.)

(३) जेव्हा झाडांचे शेंडे एकमेकांना भेटतात तेव्हा पालवीचा रंग बदलतो.

(वाक्यप्रकार ओळखा.)

(ग) खालीलपैकी कोणत्याही चार पारिभाषिक शब्दांचे अर्थ लिहा : (२)

(१) Office-copy

(२) Charge

(३) Outline

(४) Tax-free

(५) Graduate

(६) Zone

(घ) खालीलपैकी कोणतेही एक वाक्य लेखननियमांनुसार शुद्ध करून पुन्हा लिहा : (२)

(१) एक आकृति समईच्या दिशेने फुढे सरकली.

(२) समाज हा शत्रू मानून काम करता येनार नाही.

किंवा

खालीलपैकी कोणत्याही एका वाक्यात योग्य विरामचिन्हांचा वापर करून वाक्य पुन्हा लिहा :

- (१) बरं जावा आमची काळजी नगा करू
(२) बंगल्याच्या आवारात कुत्र्यापासून सावध राहा असे फलक आपण बघतो; बघून दचकतो
(च) खालीलपैकी कोणत्याही दोन वाक्प्रचारांचा अर्थ सांगून स्वतःच्या वाक्यांत उपयोग करा : (२)
(१) नामोहरम करणे
(२) हिऱ्या करणे
(३) प्रतारणा करणे
(४) बिदा करणे

प्र. १. (क) खालीलपैकी कोणतेही एक पत्र लिहा : (४) [१०]

- (१) तुमच्या महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयात रात्र अभ्यासिका सुरू करण्याबाबत प्राचार्यांना पत्र लिहा.
(२) सहलीसाठी एस. टी. बस मिळण्याबाबत विचारणा करणारे पत्र आगारप्रमुखांना लिहा.

(ख) खालील उतारा वाचून त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा : (३)

आता जागतिकीकरणाचा जमाना आहे. संगणक आणि तंत्रज्ञान संस्कृती आली आहे. ती माणसाच्या श्रमाची आणि वेळेची बचत करते. परंतु त्याचबरोबर माणसाचे माणूसपण ज्यात आहे अशा सृजनशील अंतःशक्तीचा ती नाशही करते. जागतिकीकरण, मुक्त अर्थव्यवस्था आणि चंगळवादी जीवनशैली यांनी नव्या बाजारू ग्राहक संस्कृतीला जन्म दिला आहे. या कचाट्यात सध्याचा माणूस आणि समाजव्यवस्था सापडली आहे.

या नवीन संस्कृतीची आजच्या तरुण पिढीला भुरळ पडली आहे. ग्रामीण जीवनशैली आणि निसर्ग यांची समाजाशी असलेली नाळ तुटत चालली आहे. पिढ्यान्-पिढ्यांपासून आलेले सांस्कृतिक धन नष्ट होत आहे. माणसाचे मन अस्थिर झाले आहे. त्याची मनःस्थिती द्विधा आहे. मनाला आनंद देणारी धारणा योग्य की व्यवहारास महत्त्व देणारी बुद्धी योग्य हे समजेनासे झाले आहे.

‘सहवास’ - श्री यशवंतराव गडाख

प्रश्न :

- (१) लेखकांच्या मते संगणक व तंत्रज्ञान संस्कृतीचे फायदे कोणते? (१)
- (२) नव्या बाजारू ग्राहक संस्कृतीचा जन्म कशातून झाला आहे? (१)
- (३) नवीन संस्कृतीमुळे समाजाची नाळ कोणत्या गोष्टींपासून तुटत चालली आहे? (१)

किंवा

वरील गद्य उताऱ्याचा सुमारे एक तृतीयांश ($\frac{1}{3}$) एवढा सारांश तुमच्या शब्दांत लिहा.

- (ग) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निमंत्रणपत्रिका लिहा : (३)
- (१) महाविद्यालयातील गुणवंत विद्यार्थ्यांचा सत्कार समारंभ.
- (२) महाविद्यालयातील नव्या व्यायामशाळेचा उद्घाटन सोहळा.

किंवा

खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर कार्यक्रमपत्रिका तयार करा :

- (१) तुमच्या महाविद्यालयातील वार्षिक बक्षीस समारंभ.
- (२) शिक्षक दिनाचा समारंभ.

किंवा

खालील विषयावर वर्तमानपत्रासाठी वृत्तान्त लिहा :

तुमच्या महाविद्यालयात साजरा झालेला 'पर्यावरण दिन'.

